

Izhaja :
vsako soboto in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
postane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 7

V Gorici, v soboto 24. januarja 1925. Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglas
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadržne tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —

Spoznanje zmaguje.

V današnji številki »Goriške Straže« priobčujemo besede, ki jih je napisal bivši generalni civilni komisar gospod Mosconi o slovenskem šolstvu. Mož, ki je več let vladal iz Trsta primorsko deželo, pravi: »Slovenske šole mora vlada otvoriti VSAJ tam, kjer žive narodne manjšine strnjeno na svojem ozemlju. To zahteva korist družin in korist ljudstva.«

Potrebno je, da poudarimo pomen in važnost te izjave.

Kdo je napisal tako sodbo o slovenskem šolstvu? Je-li to izjava socialista, ki mu je tuj vsak nacionalizem in ki se bori kot internacionalist za enotost vseh narodov? Ne! Je-li to morda kršč. socialist, kateremu za poveduje krščanska pravičnost, da se vonje za naravne pravice narodnih manjšin? Ne! Senator Mosconi ni ne socialist ne komunist in ne katoličan, temveč pravi italijanski nacionalist in podpornik fašizma, mož, čigar nacionalizem je naše ljudstvo občutilo par let na lastni koži. Gospodu Mosconi ne more nihče četi, da je prevelik ljubitelj Slovencev in Hrvatov, kakaj pod njegovo vladavo so goreli po naši deželi Narodni domovi, pod njegovim žezlom so se vršile kr. ave volitve v Istri leta 1921. Mosconi je na primorskem pomagal fašizmu na noge, v njegovi dobi je zablistela na političnem nebu zvezda Giante.

Mosconi je kot generalni civilni komisar v Trstu kazal vedno najbolj ognjevit nacionalizem, stal je v eni vrsti z našimi fašistovskimi nasprotniki.

Kako je torej mogoče, da zahteva isti Mosconi za naše ljudstvo slo-

vensko šolo? Kako naj si tolmačimo, da se je dvignil celo on proti šolski reformi Gentileja? Težki morajo biti razlogi, da nastopa Mosconi proti politiki vlade, katero podpira, za katero v senatu stalno glasuje, katere delo drugače hvali in odobruje. Mosconi je moral biti prepričan, da je Gentilejeva šolska reforma res strašen pogrešek, preden je napisal svojo sodbo in obsodbo. Prepričan je moral biti, da je novi šolski zakon res nezmisljen in tako očitno škodljiv državi, da je dolžnost Italijanov samih nastopiti proti njemu. Drugače bi ne bil previdni in oprezni Mosconi NIKDAR napisal gornjih besed proti Gentilejevi reformi.

Mi se izjave senatorja Mosconija iskreno veselimo, zakaj potrdila nas je še bolj v naši veri, da se bo šolski zakon prej ali slej zrušil.

O priliki govora poslanca Besednjaka smo poročali, da so v prilog našega šolstva pisali največji liberalni dnevniki Italije. Danes je na vrsti fašizmu prijazni Mosconi. Ako se začne širiti odpor proti šolski reformi Gentileja celo med fašistovske podpornike in stopajo na plan italijanski nacionalisti kakor Mosconi, potem je zmaga naše pravične stvari skoro gotova. Spoznanje o naši šolski krivici se širi in zmaguje čedalje bolj v italijanski javnosti. To nas veseli, ker nam dokazuje, da je bil naš boj dober, da je bil pravičen in uspešen. Ni bila brez koristi obsojena »Goriška Straža« pred sodnijo. Za pravico slovenske šole bi prenesli z lahkim srcem ječo, katero so nam namenili državni pravdniki in sodniki.

Kaj se godi po svetu?

Leo Trockij, organizator rdeče armade sovjetske Rusije, je prišel v hud in oster spor s komunistično stranko. Na zadnji seji izvršilnega odbora ruske komunistične stranke v Moskvi je dobil Trockij poslednji opomin, naj se pokori disciplini stranke, sicer da bo izključen in brisan. Istočasno so ruski komunisti vzeli Trockiju mesto vojnega ministra in Trockij je takoj odstopil. V Moskvi so sklenili, da dovolijo sicer še Trockiju delovanje v stranki, toda pod strogim in stalnim nadzorstvom, da vidijo, ali se misli mož poboljšati.

Tako se glasi sklep iz Moskve, ki je vzbudil velikansko pozornost v cellem svetu, ker je ime Trockija poleg Lenina danes znano po vseh deželah in državah. Trockij ni navaden človek, katerega lahko izključijo iz stranke kakor vsakega drugega, temveč je mož zgodovinskega pomena, ki je vodil ruske delavce in vojske v oktobru leta 1917. v revolucijo, mož, ki je po zmagoviti revoluciji ustvaril sovjetski Rusiji večmilionsko armado in odbival z njo več let vse napade zapadnih držav, ki so hotele postaviti na ruski prestol zopet carja.

Boj s Kamenevom in Sinovjevom.

Leo Trockij ima torej za komuniste velike zasluge, bil je poleg Lenina do zadnjega časa njihov priznani voditelj. Kako je prišel naenkrat do tako ostrega spora z lastno stranko? Radi tega, ker je Trockij globoko prepričan, da sta tretja komunistična internacionala in ruska komu-

nistična stranka v zelo slabih rokah in da so možje, ki vodijo ruski proletarij, popolnoma nesposobni in škodljivi. Posebno komunistična voditelja Kamenev in Sinovjev se zdita Trockiju nevarna za bodočnost komunizma. Trockij trdi, da voditelji današnjega komunizma sploh niso komunisti, temveč malomeščami, ki hočejo vpeljati v Rusijo spet kapitalizem.

„1917. Nauki revolucije“.

Trockij je spisal celo knjigo pod naslovom: »1917. Nauki revolucije«, v kateri dokazuje, da so bili današnji voditelji komunizma vedno enaki. Tudi v letu 1917., ko je bilo treba udariti in planiti z orožjem proti vladi, ter proglasiti v Petrogradu komunistično diktaturo, tudi tedaj sta Sinovjev in Kamenev pokazala, da nimata smisla za delavsko revolucijo. Lenin in Trockij sta se morala boriti v tistem času z vso silo proti struji Sinovjeva in Kameneva, ki je bila odločno nasprotna vsakemu nasilnemu prevratu. Kamenev in Sinovjev sta trdila, da je treba prepričati brezpotrebno prelivanje krvi, zahtevala sta, naj se komunisti združijo s socialnimi demokrati in naprednimi liberalci ter sestavijo z njimi skupno vlado. Sinovjev in Kamenev sta hotela parlament z enako volilno pravico in ne komunistične diktature. Po mnenju njune struje je bil v Rusiji komunizem in socializem nemogoč, zakaj dežela je po ogromni večini kmetijska, kmetje pa komunizma ne marajo. Ako se komunisti pola-

stijo s silo vlade, se bodo mogli držati na krmilu le z ognjem in mečem, nad Rusijo bodo prišli nemiri, lakota bo razsajala v deželi. Krvava revolucija nima zato nobenega smisla. Socializem je treba pripravljati polagoma z mnogoletnim preišljenim delom.

Zmagala sta Lenin in Trockij.

Toda leta 1917. ni mogla struja Kameneva in Sinovjeva zmagati. Lenin je bil v večini, ukrotil je opozicijo in skupno s Trockijem je zavlada v bolševiški stranki. V oktobru 1917. je sklenila stranka oborožen upor, ki se je popolnoma posrečil. V nar. dne je postal Lenin predsednik ljudskih komisarjev in komunistična stranka je bila gospodarica Rusije. Samo Leninu in meni — pravi Trockij — se ima svetovni proletarijat zahvaliti, da je prišlo v Rusiji do komunistične revolucije. Ako bi bili odločevali današnji voditelji komunizma, kakor sta Sinovjev in Kamenev, bi revolucije sploh ne bilo.

Po Leninovi smrti.

V naslednjih letih se je izkazalo, da sta imela Kamenev in Sinovjev v marsičem prav. Izkazalo se je, da se komunizem ne dá izpeljati kar z enim udarcem, najmanj pa seveda z nasiljem. Lenin je bil inteligentnejši mož in je po parletnih bojih s kmetijskim ljudstvom spoznal, da kmetje komunizma ne marajo, spoznal je, da je neizvršljiv. Zato je spreminjal vedno bolj svojo politiko. Kmetom je moral prepustiti zemljo v lastnino, dovolil je svobodno trgovino, vpeljal nov denar, vpeljal banke in pustil kapitalistom, naj ustanove zopet svoje tovarne.

Bodoči razvoj Rusije.

Politika se je spremenila, a Lenin je ostal na krmilu do konca svojega življenja. Po njegovi smrti je struja Kameneva in Sinovjeva zavlada v stranki in Trockij je ostal sam. Sinovjev in Kamenev trdita sedaj, da je tudi Lenin sprejel njuno politiko in da sta ona in ne Trockij verna naslednika Lenina.

V boju, ki je nastal po Leninovi smrti, je Trockij podlegel. Zmagala je popolnoma zmerna struja in tako moremo trditi, da je v Rusiji začela nova doba. Može, katerim se je posrečilo priti na krmilo države, bodo vodili odslej politiko, ki je prav malo komunistična in bo postajala vedno bolj meščanska in demokratična kakor v ostalih zapadnih državah.

To je smisel vsega boja med Trockijem in njegovo stranko, to je pomen Trockijevega poraza. Padel je zadnji dosledni revolucionarni komunist v ruski vladi.

Zamujeni trenutki.

Izza velike revolucije velja Francija kot najbolj svobodomiselná država v Evropi. Francosko svobodomiselsvo, ki se je najbolj uveljavljalo pod ministromvanjem Combesa, Ferya pred štiridesetimi leti, je zatiralo samostane, odpravilo verski pouk iz šol, iztrgalo verskim organizacijam vzgojo mladine. Velik del krivde, da je francoska država zaplavala v take struge, leži na francoskih katoličanih samih. Francoski katolicizem te čube je bil prežet s starim duncem fevdalizma in burbonstva, živih sil mu je nedostajalo. Ljudstvo ni zajemalo sveže studenčnice iz virov krščanstva, pilo je iz mlakuže socialističnih struj, ki so ravno v Franciji najbolj protiversko

vzmerjene. V vojnem in povojnem času je francoski katolicizem začel odlagati svojo okostenelost. Krščanski socialist Marc Sagnier je neustrašeno oznanjeval, da so francoski katoličani zgrešili pot, ko so se vedno družili s strankami težkega kapitala in s tem odbili široke plasti delovnega ljudstva od sebe. Marc Sagnier je zaklical francoskim katoličanom, da so zamudili ugodne trenutke. Da je imel prav kažejo ravno sedanje burne debate v francoskem parlamentu o odpravi francoskega poslaništva pri Vatikanu.

Herriotovo načelo.

Ko je po padcu meščanske Poincarejeve vlade prevzel socialist Herriot vlado, je sicer zavel v državi socialen duh, a je prevzel nase tudi nesrečno dedščino protiverstva iz prejšnje dobe. Ministerski predsednik, odločen svobodomislec, je takoj razglasil svoje načelo, da demokratični državi ni potrebno vzdrževati zvez s popolnoma duhovno silo papeštva. Zato naj se vatikanski poslanik odpokliče. Francoski katoličani so se temu zahtevku odločno uprli. Sklicali so veličastne zборе po vsej državi; na tisoče in tisoče globokovernih francoskih mož in mladeničev se je podpisalo na spomenice, kjer zahtevajo naj opusti ministerski predsednik profiverske, za katoličane odbijajoče politične poteze. Glas katoliškega ljudstva je mogočno zadonel v poslanski zbornici. Mlada katoliška Francija, ki se je borila v strelskih jarkih ob Sommi in Marni pod zastavo Srca Jezusovega za slavo domovine, terja pravice in upoštevanja.

Boj v zbornici.

Začetkom tekočega tedna je prišla poslanska zbornica do razprave o proračunu zunanega ministrstva. Vladin poročevalec je bil v interesu francoske zunanje politike zato, da se poslaništvo ukine. Poslaništvo so uvedli radi notranje ne zunanje politike. Spoštovanje do papeštva se ne bo v Franciji prav nič zmanjšalo, če se preprečijo diplomatske spletke Vatikana. Ob tej izjavi Herriota slemega je nastal velik hrup med opozicijo, ki je po večini iz oportunistov in političnih razlogov proti Herriotovemu predlogu. Poslanec Engerand je pobijal vladni predlog z načelnega in narodnostnega stališča, češ, da se bi po takem sovražnem nastopu proti papežu smatrala Francija za deželo brezverstva in bi se s tem odbili od Francije katoliki vseh prijateljskih držav.

Najbolj napeto so pa pričakovali govora večkratnega ministrskega predsednika Aristida Brianda. Ta je tudi svobodomislec in steber Herriotove politike. Vendar se je obrnil proti Herriotovi vatikanski politiki. Izvajal je, da so načela sedanjega ministrskega predsednika sicer vpoštevanja vredna, a je treba tudi ugodnega trenutka za njih udeistvitev. In ta še ni prišel, ker zahteva vsa mednarodna politika, da vzdrži Francija zveze z Vatikanom, ker danes smatra ves svet papeštvo za odločujoč faktor v svetovni politiki! Če bomo izstavili papeževemu nunciju potni list, bo naslednji dan kar deževalo v zunanja ministrstva vseh držav polno protestov od sv. stoice. Pomislimo tudi na naše katoliške državljane! Ta govor je silno vplival na zbornico, ki je živahno pritrdjevala.

Kocka je padla.

Vsi ti razlogi pa niso vplivali na Herriota. Na predvčerani zbornični seji je z vsem ognjem izjavil, da bo

zvest načelom, ki so ga vodila prej, tudi sedaj, ko odločuje v politiki. Napada papeštvo, da ni bilo naklonjeno Franciji in omenja boj francoskih škofov proti takozvanim »lajčnim zakonom«. (V smislu teh zakonov Cerkev ne pomeni v Franciji nič več kot kako pevsko ali drugo prosvetno društvo; v šoli se sploh izključuje vsak verski pouk i. t. d.). »Jaz hočem,« je vzkliknil ob koncu svojega govora, »popolno neodvisnost države, ki bodi gospodarica svojih pravic in svoje zgodovine. To hočem, čeprav me lahko jutri obdolže razkolništva!« Zbornica je bila ob ognjevitih besedah vsa elektrizirana in je izglasovala Herriotu zaupnico. Zdaj ostane odločitev le še pri senatu.

Kocka bo padla in odločilo se bo ali doživi Francija zopet viharne dneve kulturnega boja, ki bo lahko presretel državo do temeljev.

Dva važna dokumenta.

Ko je bilo na podlagi mirovnih dogovorov vključenih preko pol milijona Slovanov v meje italijanske države, so vodilni državniki zagotavljali, da bo drugorodnim državljanom v Italiji omogočen popolnoma svoboden razvoj v vsakem oziru. Te izjave so tudi odgovarjale načelom, ki so jih oznanjevali politiki vojujočih se držav. Načelo bratstva med narodi, načelo samoodločbe vseh, tudi najmanjših narodnih manjšin, je donelo na mirovnih pogajanjih, na shodih, na ulici, v delavnici. Te blesteče krilatice so pa le prekmalu otemnele. Naše ljudstvo je danes brez svojih šol, slovenski jezik se potiska za gostilniška omizja, v slovenskem ljudstvu vidijo pretirani nacionalisti topoglavo čredo analfabetov, ki ji najbolje vladaš s korobačem.

Slovenska mladina je le po mrvcici deležna pouka v materinem jeziku. Kaj pomeni to za njeno bodočnost vedo najbolj povedati očetje in matere, ko s skrbjo polnim obrazom zrejo, kje si bo njihov otrok, ko odraste, poiškal kruha. Naj le povedo pedagogi, naši učitelji in vzgojitelji, kakšni so napredki v šolah, kjer se udarjajo temelji človekove izobrazbe, če mora učeča se mladina polagati vso svojo pažnjo najprej na jezik, in šele potem na vsebino pouka. Mi smo to vedno poudarjali in skušali prepričati odločilne kroge o pogubnosti takega počenjanja. Naš glas je odnesel veter, ker smo to poudarjali mi. Te dni je pa bivši generalni civilni komisar v Trstu senator Mosconi napisal v svoji knjigi to, kar mi vedno zahtevamo. Ta visoki uradnik, ki se sam prišteva k prijateljem fašizma, pravi: »Po mojem mnenju bi morali vsaj tam, kjer so drugorodci strnjeno naseljeni, dovoliti slovenske šole. To odgovarja živim potrebam družin in ljudstva. Seveda mora biti italijanšči-

na obvezen predmet.« Če mož, ki pozna resnične razmere trdi kaj takega mora vedeti kaj govori. Nočemo o tem dalje razpravljati, ker smo hoteli le ugotoviti, da trezni politiki sodijo drugače kot nestrpneži.

Se na en dokument, ki podpira naše pravične težnje moramo opozoriti. To je interpelacija fašistovskega poslanca Lunelija na notranjega ministra. Glasi se takole: Kaj namerava notranji minister ukreniti glede državnega uradništva v gornjem Poadižju, kamor pošilja vlada ljudi, ki niso vsled neznanja nemščine zmožni vršiti svoje uradne dolžnosti; niti niso kos drugi nalogi, ki je tem uradnikom naložena, da predstavljajo napram nemškemu prebivalstvu državno moč in ugled Italije.

Skoraj neverjetno se zdi, da bi stavil fašistovski poslanec tako interpelacijo. In vendar je res. V interesu ugleda države in časti Italije zahteva naj se te razmere odpravijo.

DNEVNE VESTI.

Lov na volivne kroglice.

V Ljubljani se je začel silno zanimiv volivni boj. Listi, ki so do volitev le smešili vero in duhovščino, ki oznanjuje verske nauke, so zadnje dni naredili veliko dušno »žehto«. Začeli so prilivati kar cele škafe tinte in tožiti, da vera peša. V pozi znanilcev verskih nauk oznanjujejo kaj je prav, kaj ne. Pred volitvami bodo listi, ki so mislili, da bo krščanstvo zginilo, če pišejo besedo »Bog« z malo začetnico, kar križ natisnili na uvodno mesto, da bodo vsi verniki metali kroglice v njih skrinjice. Je res nerodno za protiverske stranke, če duhovniki, kot dušni pastirji opozarjajo ljudi, katera stranka je brezverska.

Dober vzgled.

Nek goriški listič piše pod naslovom »Gospodarska politika tujerodcev« (misli na Slovence) o novi stavbeni zadrugi »Naš dom«. Pozivlja Italijane naj začno tudi oni s podobnim podjetjem. No, smo pa Slovenci le še nekaj, če moramo dajati vzgled. Odboru »Našega doma« pa naj pošljejo zahvalno pismo.

Praznik.

Veliki fašistovski svet, ki se je sestel 21. t. m., je med drugim sklenil, da se bo šesta obletnica ustanovitve italijanskih fašijev slovesno proslavila. Strankinemu vodstvu je že naročeno vse potrebno, za ta slovesni dan. Na sporedu slovesnosti je tudi pregled strankinih čet.

»Somišljeniki« med seboj.

Volivni shodi v Jugoslaviji so postali ne le zanimivi, ampak celo krvavi. Ne pobijajo si pa glav le pristaši nasprotujočih si strank. Tudi »somišljeniki« imajo že razne misli. Naj-

Ni pri nas tudi točno ista slika? Ni-li naš kmet primoran najeti tolmača pri vsakotredskih opravilih po raznih uradih? Ni-li bilo polno uradnikov večjih deželnega jezika, a so morali proč? Koliko je slovenskih sinov, ki bi lojalno in zvesto opravljali uradne posle, a morajo v tujino samo, ker so slovenske krvi? Nastop poslanca Lunelija obsoja tako politiko; obsoja razmere, ki ubijajo v ljudstvu spoštovanje do države. Kaže pa tudi jasen izhod: uradniki naj občujejo z drugorodnimi državljani v njih jeziku, kar pa je mogoče le tedaj, če se njih jezik v šolah poučuje.

Ta dva dokumenta jasno pričata, da je bila v naših krajih zgrešena politika raznih Pisentijev. Kažejo se že nekatera znamenja izboljšanja. Toda to bo prišlo le tedaj, če bodo državni krmarji uvideli, da se državljska zavest vzgaja le z ljubeznijo in vpoštevanjem vseh pravic, ne pa s pestjo.

večji razcep se opaža v vodilni srbski stranki, med radikali. Ponekod ima radikalna stranka po dve, celo po tri kandidatne liste. Kandidatje prirejajo shode; včasih sta po dva shoda radikalne stranke v enem in istem okraju. Ob neki taki priliki je prišlo v vranjskem okraju v Srbiji do krvavega pretepa. Sedemnajst volilcev je bilo težko ranjenih. Lepa slika razmer!

Angleški strahovi.

Angleški listi poročajo, da je policija zavohala velikansko zaroto, ki je hotela pognati celotno angleško vojno brodogradnjo v zrak. Šest zarotnikov so baje že pograbili. V vojnem ministrstvu se cele dneve posvetujejo. Ulica pa vpije, da so vso zaroto stuhtali Irci. Če pri nas strela kam treščiti, so krivi Slovenci, na Angleškem so pa vedno ti preklicani Irci.

Ali ni to protipostavno.

Pod tem naslovom smo zadnjič obsodili ravnanje didaktičnega voditelja Calligarisa za solkansko šolsko okrožje, ker je prepovedal rabo slovenskih knjig v šoli. Obsodba ni bila mogoče izrečena na pravi naslov, ker se je g. Calligaris držal predpisov, ki jih je dobil od višjih oblastev. Vendar pa z vso resnostjo še enkrat ugotavljamo, da je odredba o prepovedi slovenskih knjig, katere se mora g. Calligaris, hočeš nočeš, držati, pojav, ki sramoti veliko, svobodoljubno kulturo Italije.

Nekdaj — sedaj.

Kakor po vsej državi tako so te dni stikali tudi po hišah milanskih socialistov in komunistov. Pri hišni preiskavi v stanovanju enega zmed uglednih pristašev socialistične stranke so zaplenili tudi socialistični pra-

por in sicer prav tistega, ki ga je bil sam vodja fašistov Mussolini l. 1911. slovesno razvil. Takrat je še namreč bil navdušen socialist. Morda bodo iz samega spoštovanja prapor vrnil.

V bližini Padove so se fašisti zopet lotili starih navad. Nekemu kovaču, hudemu nasprotniku fašistov, so prinesli začetkom tega tedna precejšen kozarec ricinovega olja in ga prisilili, da je izpil.

Kulturni boj na Slovaškem.

V predzadnji številki smo pisali o pastirskem listu slovaških škofov, ki prepoveduje katoličanom včlanjenje pri protiverskih organizacijah. Duhovščina, ki je pastirsko pismo prebrala, je izpostavljena preganjanju. Čez sto duhovnikov je že dobilo poziv na sodnijo. Kulturni boj je tedaj v polnem razmahu. Upamo pa, da bodo merodajni krogi pri češki vladi prišli do uvidevnosti, da se svetih pravic posameznika ne sme mandrati in tlačiti.

Zdrava misel.

Prejeli smo naslednji dopis, ki nas je v resnici razveselil. Dokler imamo take fante se nam ni treba bati bodočnosti:

Slovenski fantje-vojaki 13. artilerijskega polka v Rimu vprašamo in obenem odgovarjamo starišem fantov letnika 1905, ki bodo v kratkem vpoklicani pod orožje; kakšno je najdražje in najbolj zanimivo darilo, katero zamorete dati Vašim sinovom za odhod v daljni svet? Odgovarjamo Vam mi, ker vemo, kaj je nam daleč od doma najdražje. Najdražje jih zamorete obdariti s tem, da jih naročite na »Naš Čolnič«, »Goriško Stražo« in »Mali list«, ki nas v nedomačem svetu vežejo z rodnim krajem, nam prinašajo novice, nas obveščajo o gibanju naših društev in nam povedo sploh kaj se godi pri nas doma in po ostalem svetu.

Vsak fant naj bo gotov, predno gre od doma, da bo dobival »Naš Čolnič« in vsaj enega od zgoraj omenjenih listov, kar mu bo v vojaškem življenju v veliko veselje in korist.

Peter Podgornik, Gorica; Ivo Pojavnik, Sv. Lucija; Štoka Vikt., Kottovelj; Čič Anton, Postojna; Lipužič Franjo, Cerklje; Trebec Josip, Ostržno Brdo; Plahtua Lojze, Dornberg; Krašček Ljubomir, Plave; Švagelj Viktor, Lože pri Vipavi; Jurca Anton, Senožec; Koren Josip, Bature; Devinar Andrej, Zarščina.

Že po novem zakonu.

Tiskovni zakon, po katerem so odgovorni za tiskovine razen odgovornih urednikov tudi tiskarnari in stavci, ni še v veljavi. Vendar se zdi, da ga oblastva, kjer jim kaže, že uporabljajo. Ob priliki obletnice Lenineve smrti je bil komunistični list »L'Unità« zaplenjen. Kvestura je preiskala tiskarno, kjer se list tiska in zaprla lastnika tiskarne. Lepi izgledi za bodočnost. Saj se bodo vse tiskarne in vsi stavci branili tiskati opozicionalno časopisje.

Nehvaležnost je plačilo sveta.

To bridko resnico je na lastni koži preskusil, kakor sam zatrjuje, tudi neki kopališki uslužbenec v Plymouthu na Angleškem. Rešil je že 42 ljudi iz valov. Ima polna prsa svetinj in celo steno častnih zahval in diplom. Je pa kljub temu še vedno velik revež. Nekoč je skočil za nekim gostom, ki se je že boril s smrtjo, v svoji novi obleki, dal je zanj 500 lir. Rešenec se mu je globoko zahvalil in ga nagradil s — 25 lirami. Pravi, da bo pod takimi pogoji opustil svojo rešiteljsko obrt.

Pasja steklina.

Dne 10. januarja je mestni konjedec vlovil psa, katerega so strokovnjaki spoznali za steklega. Pes se je potepal po okolici ulice Montecucco. Kdor je bil od psa ogrizen ali ve za kakšno žival, ki jo je vklal, naj javi to zdravstvenemu uradu (Ufficio d'igiene), via Mazzini 7, I. nadstr. Vsled tega določa mestni magistrat za dobo šestih tednov pasji kontumac. Psi

Fran Milčinski:

Poldrugi Martin.

(Konec).

Mati ga ni razumela, pa so že drugi ljudje kričali: »Gori, gori!« in ko je prihitela domov, je našla le še pogorišče.

Zdaj sta bila brez strehe in mati je rekla: »Sinek Martinek, idi okoli dobrih ljudi, vse kar ti dado, nama pride prav!« Spekla mu je pogačo in šel je prosit.

V prvi vasi se je zglašil pri šiviljah in se je ženskam čuda smilil, kar razjokale so se od samega smeha in mu dale in podarile celo iglo.

»Dobra bo,« je rekel Poldrugi Martin, »koj jo nesem materi.«

Pred njim je s parom konj sosed peljal slamo, pa si je mislil Poldrugi Martin: »Kaj bi pešal pod iglo, konja ji bosta laže kos kakor jaz!« — pa jo je vteknil v slamo.

Pride do doma, rad bi vzel iglo iz slame, pa je ni več našel; privekal je k materi. Mati ga je potolažila in ga

podučila: »Drugič če kaj takega dobiš, deni za klobuk!«

Spet se je spravil na pot, pa dobi pri kmetu plužno železo. Poldrugi Martin, bistra glava, ni pozabil materinih besedi, vtikah si je težki dar za klobuk, pa mu je plužno padlo iz rok in na nogo in mu skoraj odsekalo peto. S krvavimi stopinjami je čotal domov.

Mati mu je rekla: »Joj moj sinek Martinek, moj ubožeč, moj siromak, za sabo bi bil vlekel železo, za sabo!«

Spet je šel prosit, priprosil je kos mesa. Navezal ga je na trak in ga vlekel za sabo, kakor mu je velela mati, vlekel ga je skoz pesek in prah.

Mati je rekla: »Bog te je dal! V žep bi ga spravil!«

Poldrugi Martin je odgovoril: »Bog Vas je dal! Poprej bi povedali!« In ko so mu drugo pot v krčmi porinili polič vina, si ga je vlij v žep.

Vesel je prišel domov. »Mati, polič vina sem prinesel!«

»Kje ga imaš?«

»V žepu.« — In je imel hlačnico mokro in v škornju lužo.

»O sinek Martinek,« je rekla mati, »v steklenici bi ga bil prinesel!«

Spet je šel in je v bogajme dobil dva vatla domačega platna. Pa ga je razrezal na drobne kosce in jih zmašil v steklenico.

»Nak,« je rekla mati, »zame si premoder, naj katera druga poizkusi s tabo: oženi se!«

Poldrugi Martin je zmeraj rad ubogal, tudi to pot se ni branil, le vprašal je, kako bi naredil, da se oženi.

»E,« je rekla mati, »v cerkev pojdi, tam je dosti deklet, pa malo oči okrog sebe zaženi! Na kateri ti obvisi, ti sto vzemi!«

Poldrugi Martin je ročno stopil k mesarju in si kupil volovskih oči; potem je šel v cerkev in jih vrget okrog sebe. Pa je zadel svetnico v oltarju, zvrnila se je nanj in ga trdo pobožala po betici.

Privekal je k materi in ji pokazal buško: »Nikarte mati, ne bom se ženil, preveč boli!«

In je Poldrugi Martin do današnjega dne ostal kar tako in ga katera še lahko dobi. Korajžo, dekleta!

Iz knjige »Tolovaj Mataj«.

morajo imeti nagobčnike in se morajo voditi na vrhovi. Prestopki bodo kaznovani.

Pozor na sleparja!

Pred dobrim mesecem smo poročali v »Gor. Straži« o nekem sleparju, ki se je izdajal za »Kragelja« in je hotel opehariti več kmetov na Kobariškem z obljubo, da dobe zastoni krave. Ta tiček se klati povsod po deželi in je v zadnjem času osleparil moža iz Kala za 75 lir, nekega moža iz bližine Mirna pa za 70 lir. Pred božičem je tiček opeharil nekega kmeta iz N. Ruta za 100 lir; predstavil se je za svetolucijskega župana. Nekega dne je prejel svetolucijski župan pismo, v katerem mu osleparjeni kmet sporoča, kaj se je zgodilo. Župan mu je seveda moral odgovoriti, da njemu ni posodil denarja. Zato pazite in ne zaupajte človeku, ki ga ne poznate. Če dobite tička, prijavite ga takoj orožnikom!

Kaj se godi danes v svetovju?

Ravno, ko bo naš list dotiskan, bo danes, 24. januarja, sonce otemnelo. Pa ne da bi se kaj prav izrednega pripetilo in bi sonce zgubilo svetlobo in bi skale pokale. Astronomi so že vnaprej napovedali za leto 1925 dva solnčna in dva lunina mrka. Mi bomo videli le prvi solnčni mrk, ki bo trajal od 1 ure 41 minut do 6 ure zvečer. V naših krajih se bo videlo le kake tri četrtine solnčne ploske zakrite. Popolnega mrka bodo deležni le kraji v severni Ameriki in potniki na ladjah v Atlantskem oceanu, do severne angleške obali.

Mrki so eden največjih pojavov v naravi. Dajo se s silno zaviti računi določili že za tisočletja naprej. Nastanejo pa takrat, ko se vrine med sonce in zemljo luna. Njeno nebesno telo meče senco na zemljo v obliki stožca; ker je luna manjša kot zemlja, zato zadene konec tega senčnega stožca le del zemeljskega površja. Največ ploskev, ki ima 300—400 km premera. Ti kraji imajo popoln solnčni mrk; so zaviti v tako temo, da ne razločiš, prav dobesedno vzeto, niti prsta pred nosom. Na nebu zableste zvezde, ptice umolknejo, cvetke zapro svoje čaše. V naravi zavladava grobna tišina; to tesnobo po-

veča še veter, ki skrivnostno piska skozi temino. Za priproste narode pomeni ta skrivnostno-veličasten prizor jezo božjo. Kitajci n. pr. začno razsajati, pse pretepajo, da cvilijo; s krikom hočejo namreč pregnati zle duhove, ki upihujejo dnevno svetlobo. Takoj ko mrk neha in posine prvi solnčni žarek, pa oživi na mah vsa narava.

Ti veličastni naravni pojavi so pa nekaj izrednega. V srednji Evropi so opazovali zadnji popolen solnčni mrk 1. 1887. Prihodnji bo pa šele 7. oktobra 1. 2135!

Delni solnčni mrki so nekaj bolj navadnega. Tega lahko opazujemo danes. Luna zakrije sonce le deloma; ker za naše kraje niso zemlja, luna, sonce v isti premici. Ker potuje luna od zapada proti vzhodu, se začne sonce temniti najprej na zapadni strani svoje površine.

Vse te pojave v brezbreznom prostoru vseмира opazujejo učenjaki s posebnimi instrumenti. Danes stražijo zvedoslovci najbrže že ves popoldan po svojih zvezdarnah in se divijo večni modrosti, ki je zagibala neskončno zamotani, a vedno do milimetra natančno se gibajoči krogotek svetov na njih poteh, dolgih milijone in milijarde kilometrov.

Za izseljence v južno Ameriko.

Agencija Lloyd Sabauda nam sporoča, da se otvori s 5. februarjem nova zveza z Ameriko. Uporabljali se bodo nove vrste parniki, ki bodo imeli samo tretji razred. Parniki so najmoderneje opravljani in imajo posebne spalne kabine za dve do tri osebe, krasno obednico s postrežbo, kadilne, igralne, bralne dvorane, kopalnice i. t. d., kar je bilo doslej le pri II. razredu. Nadaljna pojasnila se dobijo pri krajevni agenciji v Gorici, Via Contavalle 4.

Darovi.

Za »Stovensko sirotišče«: Ljudska posojilnica v Otaležu v počastitev zlatomašnika dr. Antona Gregorčiča 50 L.; v isti namen Kmečka posojilnica v Komnu 100 L.; v isti namen Posojilnica v Oseku 100 L.; Gospodarsko društvo v Renčah v počastitev dr. Antona Gregorčiča, kateremu so Renčani jako hvaležni, 100 L.) Srčna hvala!

GOSPODARSTVO.

O delitvi skupnih zemljišč.

Predpisi o delitvenem postopanju.

Omenili smo, da ono, kar je v tem pogledu veljalo prej, velja še vedno tudi sedaj: *nobena delitev se ni izvršila in se tudi v bodoče ne bo smela izvršiti, dokler ni povsem točno in na nedvomen način ugotovljeno, kdo je upravičen deležnik.*

Predpisi, po katerih se pri delitvi postopa in ki veljajo za bivšo goriško deželo ter za priključeni del kranjske in koroške pokrajine so v glavnem sledeči:

Vse delitve skupnih zemljišč se morajo izvršiti ali urediti po tozadevnih določbah deželnih zakonov, ki veljajo za dotične pokrajine. Z delitvijo se odstopijo deleži prej skupnega zemljišča deležnikom v popolno last in svobodno posest.

Koliko vrst delitev je?

Delitev more biti splošna, nadrobna ali poedina. Splošna delitev skupnih zemljišč je delitev *a)* med bivšimi gosposkami na eni in občinami ali bivšimi podložniki na drugi strani (pri nas je to že skoro povsod izvršeno), *b)* med občinami in občinskimi oddelki (tudi takih slučajev je malo več pri nas), *c)* med občino ali občinskimi oddelki na eni in skupno posestnikov hiš s posebno ustanovno pravico, s skupino kmetov itd., na drugi strani tudi to pride le redko v poštev v naših krajih) in *č)* med eno ali več poljedelskimi skupinami (večinoma že izvršeno).

Nadrobna delitev je nadaljna delitev skupnega deleža, ki je nastal pri

splošni delitvi, ali pa delitev skupne zemljiške posesti sploh med posamezne upravičene deležnike. In ti slučajih prihajajo skoro edino pri nas v poštev. Posamezne skupine gospodarjev imajo pravico do vžitka na skupnem zemljišču in le med nje se mora zemljišče razdeliti.

Poedina delitev je oddelitev in izločitev enega ali več soupravičencev od skupnega zemljišča, dočim ohranijo drugi soupravičenci še nadalje svojo skupnost. Tudi teh slučajev imamo v praktičnem življenju v naših krajih le malo. Sem bi lahko prištevali one slučaje, ko so bile hiše posameznikov zidane na skupnem zemljišču, vknjiženem na ime občine, in jih je vojna vihra porušila. Lastniki takih stavb so morali napraviti precej potov, da so jim oblastva priznala povsem izjemno lastninsko pravico do dotičnega kosa zemljišča, ker drugače bi ne prišli do odškodnine.

Pomen delitve.

Pri ureditvi skupnih vžitnih pravic se morajo upoštevati in uveljaviti posebne navade in razmere, ki vladajo v vsakem posameznem slučaju. Z ureditvijo se *a)* odločijo deleži, po katerih si morajo posamezni upravičenci deliti med seboj skupni vžitek, ki se poraja od časa do časa (paša, sekanje drv, pobiranje stelje, košnja sena itd.), ali pa *b)* se ugotovijo že obstoječe vžitne pravice in to po obsegu, kraju in načinu njih rabe, kakor tudi po času, trajanju ali meri njih vživanja.

Katera zemljišča so skupna?

Pod skupnimi zemljišči v zmislu še veljavnih predpisov razumemo slede-

ča zemljišča: *a)* glede katerih obstojajo skupne posestne in vžitne pravice med bivšimi gosposkami in občinami, ali bivšimi podložniki, kakor tudi med dvema ali več občinami, *b)* ki jih skupno (ali tudi menjalno) vživajo vsi ali le nekateri občani, eden ali več občinskih oddelkov, soseske, skupine kmetov itd., na podlagi svojega osebnega ali s posestvom, odnosno s hišo združenega deleža. Pri tem naj omenimo, da spadajo v to vrsto izrecno tudi ona zemljišča, ki so se prej skupno vživala, pa so prešla vsled fizične razdelitve v osebno last in posest, ako ni bila delitev dovoljena od pristojnega oblastva (prej deželni odbor oziroma krajevni komisar za agrarne operacije), in ako delitev ni vpisana v zemljiški knjigi. Takih zemljišč je v deželi mnogo. Po nekod so skušali priti potom tožbe vsled priposestevanja do vknjižbe lastninske pravice, a ni šlo, ker redni sodnik ni pristojen za razsojanje te vrste sporov, ker zakon izrecno pravi, da ostanejo nedotaknjene pravice, ki si jih je kdo pridobil vsled priposestevanja. Zadevo more urediti le pristojno oblastvo, ki je vsled kr. odloka z dne 22. maja 1924 št. 751 kraljevi komisar za ureditev občinskega prava, ne pa redno sodišče. Ona občinska zemljišča, ki spadajo k osnovnemu premoženju občine, ki pa jih ne vživajo občani neposredno, marveč jih občine izkoriščajo v prilog občinskemu premoženju s tem, da jih dajejo v zakup ali kako drugače se ne prištevajo med skupna.

Kaj je skupno vživanje?

Pod skupnim vživanjem zemljišča razumemo: *a)* skupno uporabljanje sveta za vsako obdelovanje ali za pašo, *b)* skupno pridobivanje trave, tr-

stja, lesa, listja, rušine, stelje, šote, itd. Pri tem ni razlike, če vživanje ni enakomerno, temveč različno po obsegu, času in načinu rabe ali pa po vživalnih deležih. Na zahtevo enega deležnika se more s privolitvijo oblastva sprejeti v delitev tudi le enemu izključno pripadajoče zemljišče, le da je to koristno za povoljno raz-

Tekma med francoskim frankom in italijansko liro.

Ko je fašizem prevzel v svoje roke vodstvo Italije, je hotel kar nagloma vreči med narod par svojih uspehov. Posebno slavo so si fašistovski vodje obetali od stabilizacije italijanske valute. Hoteli so, da postane lira enaka franku. To se je za kratko dobo tudi zgodilo. Francoski frank je začel naglo padati in je obstal pod liro. S pomočjo Morganovega posojila v znesku 100 milijonov dolarjev si je pa frank kmalu opomogel. Lira je pa začela padati. To se pa ne godi šele zdaj, ampak je začelo že v drugi polovici lanskega leta. Vzrok pa ne leži toliko v italijanskih gospodarskih razmerah, tudi ne v borznih spekulacijah, kakor hoče videti ministrski svet. Zunanji denarni svet sodi italijansko valuto po notranji državni politiki. Če se Mussoliniju obnese njegova toli napovedovana »normalizacija«, se bo tudi lira normalizirala. Potem bodo same posebej odpadle razne valutne tekme.

Trgovske zveze med Italijo in Jugoslavijo.

Konferenca v Benetkah je sklenila, da se bo znižala prometna tarifa za les, ki bo prihajal iz Jugoslavije v Trst. Znižala se bo najbrže za 30 odstotkov na italijanski in na jugoslovanski črti.

Kaj je novega na deželi?

Kanal.

V četrtek dne 22. januarja je novi občinski svet izvolil župana in podžupane. Za župana je bil izvoljen enoglasno Angeli Karol. Za podžupane so bili izvoljeni: bivši župan Bavdaž Kristijan in Berlot Franc, za namestnike Gorjup Franc in Lovišček Anton. Po enem letu in pol imamo znova domačine na čelu naše občine. Občinskemu svetu in novemu županu ter novemu občinskemu odboru želimo, da bi upravljal našo občino v zadovoljnost občinarjev.

Števerjan.

Zadnjič smo imeli priliko govoriti z nekim dekletom, ki je napravilo enourno pot iz Števerjana v Gorico skozi Grojno. Tožila je, da jo grozno noge bole. Čudili smo se, da taka kratka pot utruja mladega dekleta. Samo če tudi Grojna nima svojih posebnih, skrivnih moči. Dekleta, pazite!

Iz Šempasa.

Dne 21. jan. — pretečeno sredo — okrog 10. ure predpoldne je nastal ogenj v poslopju šempaskega tajnika g. Josipa Peršiča pd. Tinčeta v Draščeku. Šempaski pismonoša je prvi opazil velikanski dim, ki se je valil iz poslopja, obvestil takoj orožniško postajo, nakar je tudi zvonjenje na plat zvona pri sv. Luciji in Šempasu sklicalo skupaj številne bližnje sosesde, ki so se takoj vstrajno lotili gašenja in rešenja. Živino in prešiče so z največjo mujo spravili in gorečega poslopja; samo na eno brejo svinjo so pozabili, ki pa je začela grozno kruliti, ko jo je objel ogenj. Pogumni možja in mladeniči so udrli v goreč svinjak, a ter je bila zelo opečena, jo je g. brigadir s tremi revolviskimi strelji omamil, nakar so jo potegnili iz hleva in zaklali. Ogenj je nastal v senu na hlevu; kako, se dosejda še ne ve.

Pogorelo je okrog 300 q sena, mlatilnica in drugo gospodarsko orodje ter ima g. Peršič zelo občutno škodo. Da ni vse poslopje pogorelo, se ima pač zahvaliti pogumnim in vstrajnim gasilcem!

Komen.

V torek dne 20. t. m. se je vršila slovesnost blagoslovljenja na novo predelane šole. Obiskal nas je pri tej priliki goriški podprefekt g. Nicolotti. G. župan ga je dostojno pozdravil v imenu občine. Ogovorila ga je tudi šolska deklica in mu izročila v imenu šolske mladine šopek cvetic. Druga deklica je nagovorila načelnika stavbenega urada g. ing. Radosa. Po blagoslovu je bilo šolsko poslopje oddano s primernim zapisnikom županstvu v oskrbo. G. župan se je zahvalil vladi in stavbenemu uradu za izvršeno popravo in predelavo šole in prosil za še nadaljno vladno naklonjenost. G. podprefekt je obljubil poskrbeti šoli novo opravo, ker se je na lastne oči prepričal, kako je bila poškodovana vsled vojne. Šolski otroci iz vseh šol županstva so bili obdarjeni s slaščicami. G. podprefekt in druga zbrana gospoda so bili pogoščeni s čašico zdrave pijače.

Lokavec.

(Komunistični tiskovni sklad.)

Podpisana sem bila v Lokavcu na ohceti novoporočencev Novinec-Cigoj. Pa vstopi v sobo možka oseba in pravi, da bo pobirala za *uboge občinske reveže*. V dobri veri za dobro stvar sem tudi jaz prispevala s svojim darom. Toda nemalo se začudim, ko zvem, da me je »Delo« št. 228 vpišalo med »dobrotnike« komunističnega tiskovnega sklada. Moj prispevek oddan za obč. reveže, je bil tedaj poslan komunističnemu »Delu« v njegove agitacijske svrhe. Slično so bile opeharjene moje tovaršice, nevedoče za zahrbtni in hinavski namen pobiratelja. To je naravnost sleparija lokavškega sodruga, česar mu seveda komunistična vera ne šteje v zlo, pač pa v odpustek. Toda jaz slovesno protestiram proti takim maniram komunistov! In prav nič se ne čudim, ako prihajajo komunisti, anarhisti, boljševiki in kakor se že sami podpisujejo potom tako lažnjivega načina v nabiranju prispevkov do svojega kapitalističnega tiskovnega sklada. Rozi Vodopivec.

Idrija ob Bači.

Naše »Izobraževalno društvo«, ki je dremalo dolgo let, se je prebudilo in napreduje z lepimi koraki. Fantje in dekleta! Zadnja ura nam bide, združimo se zato in pričnimo z delom, ki nam ga je začrtala goriška »Prosvetna zveza«! Poprej smo imeli mi fantje društvo pri litrčku, a sedaj ga imamo pri petju in dramatičnih predstavah. To bo koristilo nam, ki se bomo izobraževali in bo v veselje in ponos tudi našim starišem. Bodimo ene misli: vsi za enega, eden za vse! Tako bomo z lepim vzgledom dosegli velike, občekoristne uspehe.

Idrija.

Pogrebno društvo sv. Jožefa v Idriji je na svojem občnem zboru dne 18. jan. 1925. sklenilo, da naj se tisti člani, kateri že imajo izplačani znesek 80 L. in hočejo biti deležni poviška 160 L., zglasijo v društveni pisarni pri blaginiku ob uradnih dnevih.

Odbor.

Ukve na Koroškem.

Praznik sv. Boštjana, dne 20. jan., je za Ukve vedno znamenit. Spominjamo se ta dan grozne nesreče, ko je pred približno 300 leti vsled kužne bolezni naša vas skoro do zadnjega izumrla. Tedaj so možje, katerim je smrt prizanesla, sklenili sezidati v čast sv. Boštjanu poleg župne cerkve posebno kapelo, kamor na ta dan vsako leto prihajajo obljubljene procesije iz Naborjeta, Žabnic in Trbiža. — V zadnjem času slovesnost tega dneva še povzdigujejo razni izredni dogodki. Lani se je vršil ta dan blagoslov novega kupljenega zvona. Letos smo pa dočakati še večje veselje. Že na zunaj se je kazalo, da bo letošnja slovesnost imenitnejša od lanske. Lani so bili navzoči 4 duhovniki, letos 7, kar je za nas več kakor redkost. In samo nebo, ki je bilo lani deževno, je bilo letos čisto in jasno. Kaj pa smo letos takega imeli? Posvetili smo najdražje kar imamo, naš zaklad in naše bisere: naše otroke. 16 dečkov in 22 deklic je sprejelo iz rok preč. g. škofijskega voditelja Mar. družb Marijino svetinjo in je bilo tako zasajenih v Marijin vrtec. Lepo je bilo gledati to nedolžno veselo mladino, kakor za ženitnino napravljeno, ko ji je prišla Mar. družba z zastavo naproti do župnišča in so šli nato skupno med petjem v cerkev. Še lepše pa jih je bilo slišati v cerkvi, ko so glasno pred vsemi obljubili, da bodo vedno ljubili Marijo in da se nikoli ne bodo sramovali Nje in njene svetinje. Brezmadežna, ki jih je z oltarja poslušala, jim ohrani njih otroško srečo in veselje in sv. Boštjan, priprošnik zoper kužne bolezni, jih varuj kuge, tiste, ki je hujša nego ona pred 300 leti: grešne kuge!

Po širokem svetu.

Grozepolna predstava v cirkusu.

Prejšnji teden so prebivalci mesta Edinburg v Angliji gledali cirkuško predstavo, ki jim ne bo ušla zlepa izpred oči. Neki večer sta imela prvič nastopiti dva mlada leva z znanim krotilec. Zver se pa nista spričo velike množice nič dobro počutili in sta začeli rjuti in lomiti železno ograjo. Krotilec ju je preganjal z jeklenimi biči in je ukrotil enega. Drugi pa se mu je zaprašil v hrbet in ga podrl na tla. Začela se je smrtna borba med človekom in kraljem zverin. Gledalcev je kar kri zastala. Z zadnjimi silami pa se je krotilec le posrečilo vdariti zver po čepinji in se je otresti. Še par skokov čez ograjo in junaški krotilec se je ves krvaveč rešil iz levjega žrela; komaj je prišel iz kletke se je zgrudil v nezavesti. Ljudstvo ga zdaj slavi kot junaka; takih hladnokrvnih ljudi je pač tudi med Angleži bolj malo.

Najvišja selišča na svetu.

Neverjetno je v kakih višinah si je človek zgradil svoja bivališča. Vas Huanchaca v Boliviji (južna Ameri-

ka) leži 4350 metrov visoko; skoro tako visoko, kot najvišji vrh v Evropi, Mt. Blanc. In v tej višini bivajo le to in dan rudarji, ki delajo v bližnjih rudnikih. Mesto Potosi, tudi v Bolimesto Lhasa je sezidano v višini 4000 metrov; le 200 metrov nižje, torej še vedno neprimerno višje kot naš očanec Triglav, pa mesto La Paz, ki ima skoro več prebivalcev kot Ljubljana. Glavno mesto Tibeta, sveto mesto Shassa je sezidano v višini 3610 metrov. Prestolnica republike Equator, mesto večne pomladi Quito, o katerem smo že pisali, se solnči le par metrov nižje kot naš Triglav, v višini 2850 metrov. Glavno mesto Mexike, Mexika je v višini 2300 metrov. Tako bi lahko našli vse polno velikih mest sezidanih v višini nad 1000 metrov; to je nad višino najvišje ležeče fare v Julijski Krajini, nad Vojskem.

Listnica uredništva.

Duhovljan, Marijino Celje nad Kanalom: Ker ni podpisa, ne moremo priobčiti.

Pozdravi fantov - vojakov in naših izseljencev.

Iz Milana.

Slovenski fantje, ki služimo pri 68. pešpolku pošiljamo srčne pozdrave staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom ter tudi »Goriški Straži«, ki nam prinaša novice iz naših domačih krajev. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam voščili vesele božične praznike in srečno novo leto. Božične praznike smo kolikor toliko srečno preživeli. Novo leto smo pa morali pričakovati žalostni v nevarnosti pod mrzlim, jasnim nebom. Zakrivile so to črne vrane, ki nas še sedaj nadlegujejo. Najbolj se veselimo dneva, ko nas bodo odpustili na naše drage domove.

Štok Ivan, Povir; Ambrožič Karol, Dol. Vreme; Berlot Mirko, Morsko; Bizjak Andrej, Banjšica; Krebelj Michael, Ostro, Brdo; Karlovič Peter, Smokvica; Šuligoj Franc, Čepovan; Matelič Franc, Perati; Faletič Rudolf, Ravne; Čebokli Franc, Stanovišče.

Iz Tirana.

Slovenski fantje-vojaki v Tiranu, ki služijo pri petem gorskem polku pošiljajo iskrene pozdrave starišem, bratom, sestram, fantom in dekletom. Marinič Anton, Biljana, Trkman Gregor, Podkraj, Širok Franc, Orgar, Dežela Vencelj, Straža pri Cerknem, Rejec Ivan, Šebrelje, Mukerli Anton, Medana, Lapanja Peter, Lazec pri Otaležu, Košuta Ivan, Čekavec. Vsi skupaj težko pričakujemo letnika 1905., da nam bo pomagal odpraviti stenice. Do takrat: Bog živi, gospod urednik!

Iz Luksenburga.

Draga »Goriška Straža«! Od mnogih krajev širnega sveta čitamo v Tvojih predalih dopise naših slovenskih izseljencev, samo od nas, ki bivamo v samostojni državi Luksenburg tu ob belgijski meji, ni nobenega glasu. Sprejmi zato teh par vrstice, s katerimi pošiljamo iskrene pozdrave starišem, bratom, sestram, sorodnikom, prijateljem, fantom in vsem znancem.

Franc Maurič, Alojzij Benčar, Ivan Medvešek.

Zadružna knjigovoznica

v Gorici, Vrh Placute 18, telefon 253 veže društvene knjige solidno in ceno.

Valuta.

Dne 24. januarja si dobil:

za 100 franc. frankov	131.— do 131.50 Lir
za 100 belg. frankov	124.— do 126.— Lir
za 100 švic. frankov	466.— do 468.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	72.25 do 73.— Lir
za 100 dinarjev	39.35 do 39.60 Lir
za 1 šterling	115.85 do 116.25 Lir
za 1 dolar	24.10 do 24.25 Lir
za 1 zlatno marko	5.70 do 5.80 Lir
za 100 avst. kron	0.0340 do 0.0350 Lir

Beneške obligacije.

Dne 24. januarja: Srednji kurs L. 79.88, v Trstu 79.70; v Milanu 79.65, v Rimu 80.— L.

NA PRODAJ je mlekarska pinja znamke »Alfa Separator«. Kje, pove uprava lista.

Najdeno.

V četrtek dne 22. t. m. krog poldne je nekdo našel na goriškem pokritem sadnem trgu srednjo svoto denarja. — Kdor misli, da je izgubil omenjeno svoto naj se obrne na policijo.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko

»Conte Verdi«, 17. febr..

»Conte Rosso«, 5. marca.

Iz Genove v Njujork v 9 dneh.

v Južno Ameriko

»Principessa Giovanna«, 5. febr..

»Principe di Udine«, 25. febr..

»Principessa Maria«, 4. marca.

Iz Genove v Buones Ayres 15 dni.

v Avstralijo

»Carignano«, 23. febr.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik F. Rosich, Gorica, Via Contavalle št. 4.

Kavarna Principe Umberto in slaščičarna

Istnik D' ATRI MARIJ
Corso Verdi 1. (Hiša Marzini v Gorici).

Elegantno shajališče, dvorana z biljardom. Najboljša kava espres, napolitanske sladčice, izvrstno pecivo, najboljša čokolada, likerji prvovrstnih tvrdk.

Delikatese domačih in tujih kolonij.

Kupujem kože

domačih in divjih živali: lisic, kun, vider, divjih mačk, dihurjev, jazbecev, divjih koz, zajcev i. t. d. Lovci in nabiralci kož, spleča se Vam vprašati predno prodaste Vaše blago.

FRANC STRES,

Kobarid (Caporetto).

Zaloga usnja in vseh čevljarskih potrebščin. Zaloga raznovrstnega obvala ročnega in tovarniškega deia. Cene — da se ni bati konkurence V zalogi imam vedno jančkovz in druge kože za kožuhe.

Pozor na izpremenjeni naslov!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzovjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica **CENTRALA** Rezerva S H S
in rezerve: **LJUBLJANA** Din.

Din. 50,000.000 10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obreduje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

zvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

Širite »Goriško Stražo«!

NA PRODAJ JE: parni kotel s cevmi; površina 5 m²; 7 atmofer. 1 stroj na 5 konjskih sil. Cena za oboje: 9000 lir. Poizve se v mlekarni v Papariano pri Pierisu, Furlanija.

VRTOJBA. Občni zbor »Vzajemno podp. ruštva za zavarovanje goveje živine« se vrši na Svečnico, dne 2. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v občinskem domu z dnevnim redom po pravilih.

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

Najboljši cigaretni papir je Oleschau

Glavna zologa za Julijsko Benečijo

Katoliška knjigarna - Gorica

(Montova hiša št. 2)

ABADIE?

Evo vam

Abadie!

Najizvrstnejši
cigaretni papir

Naznanilo preselitve.

Goriško krojaško podjetje

Anton Krušič & sin

se je preselilo iz ulice Nazario Sauro (prej Dogana)

na Corso Vittorio Emanuele št. 37

Tvrdba se priporoča Slovencem v mestu in na deželi.

Plačam najvišje cene

za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecev i. t. d. i. t. d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje.

Nihče nima pravice kupovati zame.

Walter Windspach - Gorica

Via Carducci št. 6.